

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ у лютому 2025 року

(оглядова довідка за інтернет-ресурсами,
матеріалами преси та неопублікованими документами)

Загальні питання

1 та 2 лютого в Ужгороді відбулася перша міжнародна конференція з питань культури України «Співпраця заради стійкості», організована Міністерством культури та стратегічних комунікацій України за підтримки ЮНЕСКО. Зустріч відвідали представники українського уряду, а також 28 делегацій від країн-партнерів, Єврокомісії та ЮНЕСКО. За результатами конференції ухвалено «Декларацію щодо посилення стійкості культурного сектору в Україні». Документ передбачає декілька напрямів скоординованих зусиль України та міжнародних партнерів для збереження, захисту культурної спадщини та відбудови культурної інфраструктури. Зокрема йдеться про створення Українського фонду спадщини, який опікуватиметься фінансуванням та відновленням музеїв, реставрацією культурних пам'яток, а також «Платформи культурного відновлення».

10 лютого мер столиці В. Кличко вручив державні нагороди видатним киянам, представникам різних професій, котрі роблять вагомий внесок у спільну боротьбу українського народу за свободу та незалежність. Серед них – актор театру та кіно А. Гнатюк, який отримав орден «За заслуги» III ступеня. Почесне звання «Народний артист України» присвоєно актору Київського академічного драматичного театру на Подолі С. Бойку та актору Київського академічного театру юного глядача на Липках О. Вілкову.

До третьої річниці повномасштабної війни в Україні

23 лютого у Національній опері України прозвучав «Воєнний реквієм» Бенджаміна Бріттена для солістів, мішаного хору, симфонічного та камерного оркестрів. У виконанні твору взяло участь понад дві сотні артистів, зокрема, хор Ансамблю класичної музики імені Бориса Лятошинського Національного будинку органної та камерної музики, а також народні художні колективи Київського палацу дітей та юнацтва – хорова капела хлопчиків «Дзвіночок» та дівочий хор «Вогник». Диригент-постановник «Воєнного реквієму» – М. Дядюра.

У переддень третіх роковин повномасштабної війни 5-та окрема штурмова бригада Збройних сил України презентувала культурно-благодійний проєкт

«Ода стійкості – симфонії свободи у часи випробувань». Музичний тур під такою назвою охопив п'ять міст країни. Концерти пройшли в обласних філармоніях Запоріжжя, Одеси, Черкас, у львівській Національній філармонії ім. М. Скорика. 23 лютого в Києві прем'єра проєкту об'єднала Ансамбль класичної музики імені Бориса Лятошинського Національного будинку органної та камерної музики та артистів Національного президентського оркестру під керівництвом колишнього диригента Харківської обласної філармонії, а нині офіцера ЗСУ С. Лихоманенка. Вперше було виконано симфонічні обробки фортепіанних творів В. Косенка, Б. Лятошинського та сучасні композиції, зокрема, концерт для вцілілого рояля В. Солодовникова і концерт для фортепіано з оркестром № 1 «Український» Г. Денаро (Італія). Організатор туру – Благодійний фонд 5-ї штурмової Київської бригади.

24 лютого в Національній філармонії України пролунала Симфонія-реквієм «Праведная душе» Б. Фроляк на тексти Тараса Шевченка. Виконавці – Симфонічний оркестр Національної філармонії України, Національна капела України «Думка» та солісти М. Цветінська, Н. Половинка, В. Білий.

У цей день на сцені столичного Національного академічного драматичного театру імені Лесі Українки відбулася вистава-флешбек «Блокпост» за п'єсою А. Несміянова та дискусія із телеведучим Є. Гордєєвим про події трирічної давнини.

Музей історії міста Києва представив у лютому виставковий проєкт «Архетип українського героя», покликаний розкрити образ сучасного українського воїна та вшанувати всіх, хто чинить спротив ворогу. Експонати для проєкту надали *Abramovych Art Agency*, Благодійна організація «Front ART», «Воєнно-історичний музей 58 Будинків офіцерів» у м. Львів. Основою виставки стали роботи митців В. Шерешевського, А. Криволап, Ю. Соломки, А. Логова, Ю. Шаповала, а також художника і військового С. Пуценка, загиблого у перші дні повномасштабного вторгнення росіян.

18 лютого у київській галереї «АВС-арт» відкрито виставку «Митці на фронті». Вона поєднала твори В. Гуріна, С. Бурбела С. Сметанкіна, Р. Кравчука, А. Шевченка, І. Талалая, В. Теличка-Еверта, М. Мединського, С. Герасименка, В. Соловара, В. Вакуленка, які нині боронять Україну. В експозиції – декілька десятків робіт різних стилів і жанрів: живопис, графіка, інсталяції. Чимало творів виконано в техніці «окопного живопису». Виставка є частиною всеукраїнського проєкту «Артспротив», який реалізує Національна спілка художників України та галерея «АВС-арт» за підтримки Міністерства оборони України, Міністерства культури та стратегічних комунікацій України та ВГО «Союз Українок».

21–23 лютого у столиці в Національному центрі театрального мистецтва імені Леся Курбаса пройшов третій артфестиваль «Лютий лютий 2014–2025». Проєкт започатковано у перший рік повномасштабного вторгнення як мистецьке осмислення російсько-української війни. Він об'єднав театр, літературу, візуальне мистецтво та кінематограф. Зокрема в межах фесту було відкрито артпроєкт «Ми обираємо Березіль» О. Новікової, який склали виставки: «Курбасівці на війні» (фронтіві світлини співробітників Центру Курбаса

Є. Копйова, В. Данилевського й О. Серебрякова); «Південний вітер» (картини художника, драматурга та режисера В. Пузіка); «Відлуння війни» (світлина інсталяції В. Карашевського й артоб'єктів О. Новікової). Також у програмі фестивалю: сценічні читання «Неназвана війна» з новими драматургічними текстами від українських авторів; поетичні читання актриси Г. Стефанової; лекція Д. Копйової «У світлі Леся Курбаса»; трагікомедія «Мазайло. Київ» за п'єсою М. Куліша «Мина Мазайло»; показ документального фільму О. Орлова «Дух допомоги»; дискусія «Перетворення війни».

Довженко-Центр організував показ альманаху «Українська нова хвиля. Перед світанком», у якому зібрано перші кінематографічні реакції на російське повномасштабне вторгнення. У добірці такі картини: «Війна, яка завжди поруч?» І. Гарьковець, «Літургія протитанкових перешкод» Д. Сухолиткого-Собчука, «Поки тут тихо» О. Подолянко і Н. Хікмета, «Харків м'юзік фест відбувся» В. Туряниці, «Бачення життя» Д. Дерій, «Фортеця Маріуполь. Орест» Ю. Гонтарук, «Прокидаючись у тиші» М. Жлуктенко і Д. Асаді Фаезі, «Хайт» С. Протяга. Також у Кінолекторії Довженко-Центру відбулось обговорення «Три роки потому: як ми зараз сприймаємо перші фільми про велику війну?» за участі авторів стрічок.

До третіх роковин великої війни у Києві відкрили перший елемент Меморіалу українським розвідникам. Про задум меморіалу на церемонії відкриття розповіли автори пам'ятника – архітектор А. Лесюк і скульптор Н. Білик. Дві стели в композиції символізують крила і щити, їхній активний рельєф відтворює рух і боротьбу, силу й опір, а між двома стелами – простір тиші, де викарбувано імена героїв. Із висоти пташиного лету композиція зі стел та центрального елемента нагадуватиме форму ока: символ пильності, захисту, невидимої присутності. У заході взяв участь начальник ГУР МО України генерал-лейтенант К. Буданов.

У Харківському метрополітені на платформі станції «Історичний музей» відбувся концерт-реквієм «Незламний Харків» у пам'ять про загиблих захисників і захисниць України. «Мелодію» М. Скорика та «Боже великий, єдиний» М. Лисенка, виконав оркестр Харківського національного театру опери та балету імені Миколи Лисенка.

А Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької представив «Псалми війни» – монументальний музичний твір на музику Є. Станковича та лібрето В. Вовкуна. Театралізоване дійство прозвучало у виконанні хору та оркестру Львівської опери під орудою маестро І. Чередніченка. У композиції використано поезії Т. Шевченка та Л. Костенко.

25 лютого у Дніпрі в просторі *Mariupol Reborn* відкрито виставку «Написано війною: свідчення, збережені у книгах», що розповідає про війну через художню літературу, щоденники, репортажі та спогади. В експозиції – близько трьох десятків видань, що є частиною новоствореного фонду Центральної міської бібліотеки імені В. Г. Короленка (Маріуполь). Бібліотека

продовжує працювати у вигнанні, об'єднуючи громаду та зберігаючи культурну спадщину. До організації виставки долучилася команда «Місто Марії».

Вшанування пам'яті

Цьогоріч пам'ять Героїв Небесної сотні українці вшанували з гаслом «Герої першої перемоги у битві, що триває». Організаторами меморіальних заходів на честь Революції Гідності виступили ГО «Родина Небесної Сотні» та Національний музей Революції Гідності. Графічним символом інформаційної кампанії стало зображення майданівців із дерев'яними щитами в момент боротьби (автор – український художник О. Ком'яхов). 20 лютого у різних містах країни відбулася всесвітня тиха акція «Ангели пам'яті», що вшановує Героїв Небесної сотні. У столичному Будинку профспілок проведено музично-поетичну зустріч «Територія Героїв». На заході виступили митці-учасники Революції Гідності, зокрема: А. Рудницька, Є. Нищук, В. Трач, Я. Джусь, Сестри Тельнюк, Т. Власова, С. Смальчук, І. Захаренко, Р. Лоцман, К. Стеценко, М. Пономаренко. В Одеському національному академічному театрі опери та балету до Дня Героїв Небесної сотні прозвучала прем'єра кантати-симфонії С. Людкевича «Кавказ» у виконанні хору й оркестру театру під керівництвом В. Ковалю (режисерка прем'єри – Т. Форсюк).

В Україні створено проєкт «Їх убила Росія: постаті української культури», присвячений пам'яті загиблих діячів культури. Роботу над ним розпочала команда Українського ПЕН ще у лютому 2022 року. Наразі до проєкту долучилися державні інституції та громадські організації: *INDEX*: Інститут документування і взаємодії, Платформа пам'яті «Меморіал», Товариство Рафаеля Лемкіна, Український інститут національної пам'яті, Центр прав людини *Zmina*, *HeMo: Ukrainian Heritage Monitoring Lab*. Координаторкою є журналістка та комунікаційна менеджерка Українського ПЕН Д. Делюрман. Цілі проєкту моніторингу втрат – не лише фіксувати імена загиблих постатей, але й вимагати притягнення до відповідальності винуватців скоєних злочинів через адвокацію справ на міжнародному рівні. Нині на онлайн-платформі «Їх убила Росія» зафіксовано імена близько двох сотень діячів культури, об'єднані за сферами творчості, роками та обставинами загибелі.

20 лютого у пресцентрі «Київінформ» відбулася літературно-музична зустріч до 100-річчя від дня народження українського композитора Ігоря Шамо, автора численних симфоній, камерних творів і пісень. Програма події включала виступи діячів культури та спогади близьких і друзів митця про його життєвий та творчий шлях. Серед гостей були актор О. Комаров, музикант В. Курінський, журналіст і письменник Д. Червінський, донька композитора Т. Шамо та інші. На завершення зустрічі пролунала пісня «Як тебе не любити, Києве мій!» у виконанні солістки Національного заслуженого академічного народного хору України імені Григорія Верьовки О. Слободянюк. В день пам'яті композитора у Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського було організовано круглий стіл «Митець і доля». Національний банк України

випустив до цієї ювілейної дати нову пам'ятну монету «100 років від дня народження Ігоря Шамо», що продовжує серію «Видатні особистості України».

25 лютого з нагоди 154-річчя письменниці, поетеси, перекладачки та громадської діячки Лесі Українки (Лариси Косач) у Музейному просторі «Окольний замок», що в Луцьку, пройшов вечір поезії Лесі Українки. Гості почули твори поетеси у прочитанні літературознавиці Г. Мартинюк та пісні на її вірші у виконанні І. Котлицької-Марчук. Театралізоване дійство за драматичною поемою «Адвокат Мартіан» показали студенти Волинського фахового коледжу культури та мистецтв імені Ігоря Стравінського. Крім того, у Будинку Косачів (Луцьк) відкрито виставку «(Не)знана Леся Українка: повернення» від Українського інституту національної пам'яті. У Кам'янському на Дніпровщині в Академічному музично-драматичному театрі імені Лесі Українки було представлено театральну подорож у світ письменниці – виставу М. Ненашевої «Цілую. Леся». До дня народження Лесі Українки онлайн-кінотеатр «Довженко-Центру» випустив байопік «Іду до тебе» М. Мащенко за сценарієм І. Драча (1971 р.).

Міжнародний день рідної мови

21 лютого у Миколаєві на базі обласної універсальної наукової бібліотеки відбувся другий Південний фестиваль «Мови різні – країна одна», в якому взяли участь представники національних меншин (спільнот) із Миколаївської, Херсонської та Одеської областей. Фестиваль започатковано у 2024 році з ініціативи Департаменту реалізації гуманітарної політики Херсонської обласної військової адміністрації. Нинішній захід у Миколаєві включав виставку національних костюмів, книжкову експозицію «Єдність у розмаїті: багатомовна літературна спадщина» та три дискусійні панелі: «Мова, як основний культурний код нації», «Мова крізь віки: історія та сучасність», «Культура, як частина українського спротиву». Під час засідань було озвучено Спільне звернення ВГО «Українська бібліотечна асоціація» (президентка О. Бруй) та Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого (генеральний директор О. Сербін) – «Українська мова для національної ідентичності та державотворення. Роль бібліотек». Крім того, гості мали можливість поспілкуватися з літераторами Півдня України, переглянути документальний фільм «Будинок “СЛОВО”», взяти участь у турнірі знавців української мови «Барви рідного слова». В межах фестивалю працювала виставка плакатів Українського інституту національної пам'яті «Мововбивство – складова рашизму».

21 лютого громадська ініціатива *Nefes* провела сьомий онлайн-диктант кримськотатарською, присвячений Міжнародному дню рідної мови. Текст для цього річного диктанту написала перекладачка, редакторка, викладачка кримськотатарської мови Майє Сафет, а зачитала його філологиня та перекладачка Мамуре Чабанова. Диктант організовано за підтримки *Semaat media*, освітньо-дослідницького центру «Кримські студії» НаУКМА та Інституту розвитку кримськотатарської мови.

Лауреатами премії імені Дмитра Нитченка, яку щороку присуджують до дня народження письменника (21 лютого) за пропаганду українського слова,

стали: письменниця, педагог В. Коваленко; письменниця, тележурналістка, мистецтвознавець Л. Лисенко; доктор педагогічних наук, доцент, директор Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти В. Шуляр. Премію засновано 2000 року Лігою українських меценатів та родиною Дмитра Нитченка (Австралія).

Благодійність

18–21 лютого Український фонд оцифрованого мистецтва (*UFDA*), який став першим і найбільшим в Україні відкритим онлайн-каталогом цифрових і токенизованих творів мистецтва, провів разом із Благодійним фондом Сергія Притули онлайн-аукціон *NFT*-картин задля допомоги українському війську. Каталог *UFDA* створюється за підтримки *Digital Original*, що забезпечує високу якість і правовий захист оцифрованих робіт. Наразі він містить 2700 творів понад 50 українських художників. На аукціоні було представлено цифрові аналоги картин Ж. Кадирової, М. Кадана та *Waone Interesni Kazki*.

28 лютого в концертній залі *ATLAS* у Києві відбувся благодійний концерт «*QIRIM. Відлуння одинадцяти*» до 11-річчя спротиву окупації Кримського півострова. Простір спогадів про Крим створили артисти «хейтспіч», «Крихітка», *FAHOT* (ТНМК), Тонка, *provulok* та *18school*. Кожен квиток – це донат на спільний збір Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим та БФ «Повернись живим» на засоби РЕБ і РЕР для повітряного командування «Південь». Також під час концерту пройшов благодійний аукціон спеціальних лотів за участі стендап-коміка В. Байдака. Організатор події – медіаініціатива *CrimeaDaily*.

12 лютого у столичному *Concert Hall* запрацювала благодійна виставка «Горить», ініційована художниками Ж. Кадировою та Н. Каданом. Проєкт об'єднав 35 українських митців задля спільної мети – збору коштів на відновлення майстерні *FPV*-дронів, що постраждала від пожежі.

28 лютого мешканців та гостей Славська на Львівщині було запрошено на благодійний концерт «Я бажаю Вам...», ініціатором якого виступив генеральний директор Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. Донати глядачів підуть на придбання автомобіля для 40-ї окремої бригади берегової оборони, де служить співробітник закладу.

9 лютого у Луцьку в центрі розвитку креативних індустрій «Або Або» представлено експозицію концептуальної фотографії В. Голікова «Портал Зерна». Захід організувала платформа «Алгоритм дій» задля підтримки 109-ї Донецької бригади ТРО. Артураторкою виставки стала режисерка та керівниця незалежного театру «Гармидер» Р. Порицька. Відкриття супроводжувалося спеціально створеним треком саунд-дизайнера Є. Манна.

6–13 лютого Музей мистецтв Прикарпаття в Івано-Франківську провів благодійну виставку та аукціон «Промо_колекція з 90-х і до тепер». Добірку склали живопис і графіка художників Ю. Іздрика, А. Звіжинського, М. Короля, Р. Котерліна, В. Найденової, І. Перекліти, Я. Яновського та М. Яремака,

О. Заборського, І. Панчишина. Метою акції було придбання *DJI Mavic 3 Enterprise* для 109 Обр ТрО.

Івано-Франківський національний академічний обласний український музично-драматичний театр ім. Івана Франка організував розіграш монографії Володимира Шухевича «Гуцульщина», що стала основою для двох театральних вистав. Завдяки цій ініціативі вдалося зібрати понад 100 тисяч гривень, які підуть на підтримку українських військових.

14 лютого до Міжнародного дня книгодарування благодійний фонд *saveED* разом із партнером книгарнею *Readeat* розпочали акцію «Шкільні книжкомрії» для підтримки учнівських бібліотек Чернігівщини, які зазнали пошкоджень від ворожих обстрілів. У спеціальному сервісі бажань на сайті мережі книгарень *Readeat* школи розмістили списки необхідної літератури для поповнення своїх бібліотечних фондів. Обрані книги можна одразу придбати онлайн та надіслати до навчальних закладів.

Регіональна культурна політика, культурно-мистецькі ініціативи громад

26–28 лютого у Києві в просторах $\pm$ СхідХаб і Гуманітарний хаб Старобільської РДА відбулися події в межах проекту «Мандрівний Старобільськ: пересувний культурний шелтер». Організатори – ГО «Луганське обласне відділення ВГО «Українська бібліотечна асоціація» та Луганська обласна універсальна наукова бібліотека за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Протягом п'яти місяців, із жовтня 2024 по лютий 2025 року, культурний шелтер Луганщини мандрував різними містами й містечками України, проводячи для місцевих спільнот заходи у різних форматах. Цього разу «Мандрівний Старобільськ» зібрав у столиці митців, активістів і переселенців, які не лише зберігають свою культуру, а й творять її. Програма включала: фотовиставку; розмову про збереження локальної ідентичності за участі культурних діячів і митців; арттерапію для дітей 6–10 років; публічну дискусію; літературну антилекцію «Українські письменники у “пікселі”»; зустріч із поетами, музикантами, діджеями з Луганщини, Київщини та інших регіонів.

19 лютого у Львові запрацював новий безбар'єрний мистецький простір *Zenyk art gallery (ZAG)*. Галерею започаткував З. Козицький, засновник благодійного фонду *We and the World*, та присвятив її пам'яті свого онука Зеника Козицького. *ZAG* – це виставкові зали, арткрамниця українських брендів, книжкова зона та 3D-простір для інтерактивних експозицій. До відкриття просто неба було встановлено три скульптури: «Людський вимір» В. Семківа, «Єдність. Баланс» Д. Шиманського, а також «Маленький принц» О. Гончарука, яку можна побачити на даху будівлі. Першою роботою, яка зустрічає гостей галереї, став арт вуличного художника Бенксі. Саму ж експозицію дебютної виставки під назвою «Маленький Принц» присвячено дітям: тим, які на небі, на землі, в полоні, в окупації, в еміграції та вдома. Вона об'єднала 60 творів живопису та скульптури від 30 українських художників, серед яких – О. Ройтбурд, С. Савченко, І. Марчук, О. Тістол, В. Ралко, В. Бажай, А. Савадов,

В. Протосеня, Л. Медвідь та інші. Творці культурного центру подбали про те, аби кожному відвідувачу було максимально комфортно пересуватися та пізнавати експозиції. Приміщення адаптовано для людей на кріслах колісних та протезах. Для людей із порушеннями зору та слуху тут є аудіогіди, інформаційні панелі з шрифтом Брайля, медіаплеєри із сурдоперекладом. Серед запланованих соціальних ініціатив – освітні мистецькі події для дітей і молоді, арттерапія для ветеранів та вразливих верств населення.

Креативні індустрії

14–17 лютого у Києві відбувся *Ukrainian Fashion Week* під гаслом «Віра в майбутнє». Понад чотири десятки українських модних брендів, серед яких *Frolov*, *Gasanova*, *J'amemme*, *KseniaSchaidler*, *Nadya Dzyak* та інші, продемонстрували свої колекції у форматах показів, презентацій, трейдшоу та диджитальних шоурумів. Цей сезон став платформою для інновацій, креативності, важливих соціальних ініціатив. Зокрема *Ukrainian Fashion Week* запустив програму адаптивної моди «Одяг з функцією». Її мета – показати світу, як дизайн має враховувати потреби людей із різними видами поранень. Під час тижня моди у Мистецькому арсеналі діяв інноваційний простір *NewGen Lab* для експериментів та розвитку нових імен модної індустрії. В межах освітньої програми на цьому майданчику було проведено цикл лекцій та експертних обговорень про інтеграцію адаптивного одягу в нові колекції. Важливою складовою нинішнього сезону є благодійна ініціатива «Обличчя героїв» – проєкт підтримки поранених з мінно-вибуховими травмами обличчя, що реалізується Українським тижнем моди у співпраці з Благодійним фондом «ЯНКО».

Культурні проєкти

10 лютого у Києві вручили третю премію «Чорний лотос», яка відзначає акторів, режисерів, сценаристів драматургів кіно та театру. Премію започаткував засновник та генеральний продюсер кінофестивалю «Миколайчук Open» у Чернівцях О. Гладушевський. Лауреатами «Чорного лотоса» 2024 року стали: вистава «Самотній Захід» (режисер О. Соколов, продюсерка К. Янюк); фільм «Редакція» (режисер Р. Бондарчук, продюсерка Д. Бассель); режисерка театру Т. Трунова (вистава «На*І*t», Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра); режисерка кіно Ж. Озірна (драма «Медовий місяць»); актор В. Жданов (головна роль у фільмі «Сірі бджоли», режисер Д. Мойсєєв); актор А. Бойчук (головна роль у виставі «На полі крові», режисерка М. Стельмах-Юр, Камерний театр «Маланка»); акторка О. Узлюк (головна роль у фільмі «Уроки толерантності», режисер А. Непиталюк); акторка Р. Зюбіна (головна роль у виставі «Вороги. Історія любові», режисер М. Голенко, Львівський національний академічний український драматичний театр ім. М. Заньковецької); актор С. Новіков (роль другого плану у фільмі «Малевич», режисерка Д. Онищенко); актор О. Гоцуляк (роль другого плану у виставі «Отелло», режисерка О. Дмитрієва, Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра); акторка І. Вітовська-Ванца (роль другого плану у фільмі

«БожеВільні», режисер Д. Тарасов); акторка Д. Пльондер (роль другого плану у виставі «Ковзанка», режисер Д. Леончик, Київський академічний театр «Золоті ворота»); документальний фільм «Фрагменти льоду» (режисерка М. Стоянова, продюсери А. Горлова, М. Наконечний); короткометражні фільми «Нюанс» (режисер О. Кібальник) та «Останній “крайній” дубль» (режисерка й продюсерка М. Воронова); серіал «Перевізниця» (*Starlight Media*, шоуранер Є. Тунік). У номінації «Відкриття року» перемогла акторка О. Голдис (вистави у постановці режисера Д. Петросяна – «Отелло» Національного академічного драматичного театру імені Лесі Українки та «Процес» Київського академічного драматичного театру на Подолі). Почесною гостею церемонії нагородження стала драматургиня, сценаристка та співзасновниця «Театру драматургів» К. Пенькова.

Театр

Від 24 лютого до 2 березня в Ужгороді тривав II Відкритий міжнародний театральний фестиваль актуальної драматургії «Драма сьогодення». Протягом тижня на сцені Закарпатського академічного музично-драматичного театру імені братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв свої здобутки представили колективи з Луганська, Сум, Івано-Франківська та Львова, а також театр *KONTRA* зі Словаччини. Завершили ж програму артисти Закарпатського академічного музично-драматичного театру імені братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв своєю масштабною постановкою «Річард III» за п'єсою В. Шекспіра. Переможцями фестивалю визнано такі сценічні роботи: «Найкращий драматургічний твір» – «Приборкання норовливого» Я. Стельмаха (Національний академічний український драматичний театр імені Марії Заньковецької, режисер-постановник А. Бакіров); «За участь» – «Хлібне перемир'я» (Сумський національний академічний театр драми та музичної комедії імені М. С. Щепкіна, режисер-постановник Д. Некрасов); «Найкраще музично-пластичне вирішення вистави» – «Барвінський. Право на особисте» (Театральний центр «Слово і голос», режисерка Н. Половинка); «Найкраща сценографія» – «Лавина», робота І. Лубської (Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр, режисер-постановник В. Московченко); «Найкращий акторський дует» – П. Чижмар і Т. Діро у виставі «Камені в кишенях» (театр *KONTRA* зі Словаччини, режисерка К. Рожин); «Найкраща жіноча роль» – Ж. Добряк-Готв'янська за роль Едіт Береш у виставі «Зів'ялі квіти викидають» (Івано-Франківський національний академічний драматичний театр імені І. Франка, режисери-постановники Р. Держипільський і Н. Панів); «Найкраща чоловіча роль» – Р. Дзуринець за роль Річарда III у виставі «Річард III» (Закарпатський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. Ю.-А. та Є. Шерегіїв, режисер-постановник М. Фіщенко); «Найкраще режисерське втілення» – А. Бакіров, «Приборкання норовливого» (Національний академічний український драматичний театр імені Марії Заньковецької); «Найкраща вистава» – «Річард III» (Закарпатський академічний обласний

український музично-драматичний театр імені Ю.-А. та Є. Шерегіїв, режисер-постановник М. Фіщенко).

У січні київські театри представили низку нових вистав, серед яких: балет «Рапсодія кохання» на музику Дж. Гершвіна (Національна опера України); «Тату троянди» за п'єсою Т. Вільямса (Національний академічний драматичний театр імені Лесі Українки); «Косметика ворога» за п'єсою А. Нотомб від Донецького академічного обласного драматичного театру міста Маріуполь (Київський академічний драматичний театр на Подолі); «І в горі, і в радості...» за п'єсою М. Девізорова (Театр Драматургів, в межах проєкту «Театр Ветеранів»); балет «Леся» від *Art Ballet Company* (МЦКМ «Жовтневий палац»).

Серед театральних прем'єр лютого також: балет «Соляріс» на музику й лібрето сучасного українського композитора О. Родіна за мотивами роману С. Лема (Львівський національний театр опери і балету імені Соломії Крушельницької); «Тіні забутих предків» за однойменною повістю М. Коцюбинського (Сумський національний академічний театр драми і музичної комедії імені М. С. Щепкіна); «Контракт» за п'єсою Ф. Вебера (Миколаївський академічний художній драматичний театр); «Хлопчик-з-мізинчик» за мотивами казок Ш. Перро та братів Грімм (Миколаївський академічний обласний театр ляльок); «Оргія Кіборгів» Л. Ільницької (театр «Нафта» у Харкові).

13 лютого в експериментальному театрі «Адреналін» у Луцьку актори Київського національного академічного Молодого театру показали виставу «Комедія помилок» за мотивами п'єси В. Шекспіра (режисер-постановник А. Білоус). 23 лютого у Гадячі Полтавської області відбулася прем'єра вистави-дослідження «ПЧІЛКА» луцького незалежного театру «ГаРмИдЕр» (режисерка та сценаристка Р. Порицька). Кошти, зібрані під час показу, спрямують на встановлення пам'ятника Олени Пчілки у Гадячі.

27 лютого у Харкові пройшов вечір пам'яті Світлани Олешко – засновниці та директорки театру «Арабески». Подію організували *Kharkiv Media Hub* разом із *Kharkiv Media HUB GALLERY* в межах мистецько-медійної акції «ВІДЧУЙ СВОЇХ: театр VS. війна».

Хореографічне мистецтво

25 лютого у Києві в Міжнародному центрі культури і мистецтв Федерації профспілок України «Жовтневий палац» за підтримки Міністерства культури і стратегічних комунікацій України відбувся концерт «З Україною в серці», присвячений 120-річчю від дня народження українського хореографа Павла Вірського. У дійстві взяли участь танцювальні колективи зі всієї України (близько 600 артистів). Родзинкою концерту стали такі відомі хореографічні постановки Павла Вірського, як: «Гопак», «Я піду в далекі гори», «Волинська кадрили», «Барви Карпат», «Вишивальниці», «Чумацькі радощі» та інші. Кошти від реалізації квитків буде передано в благодійний фонд «Підтримай третю штурмову».

Музика

2 лютого у Рівненській обласній філармонії розпочався XXII Міжнародний фестиваль «Органний собор – 2025». П'ять недільних вечорів поспіль аж до 23 лютого в Залі камерної та органної музики звучала музика як українських, так і зарубіжних композиторів – М. Скорика, Є. Станковича, В. Гончаренка, Б. Дем'яненка, Й. С. Баха, А. Вівільді, В. А. Моцарта, Р. Вагнера й інших. Головна ідея фестивалю – показати органну музику в поєднанні з оркестром та вокалом, познайомити слухачів з широкою музичною палітрою епох, стилів, жанрів, нагадати відомі та відкрити малознані композиторські та виконавські імена. В межах цього річного «Органного собору» було представлено такі концертні програми: «Так звучить Україна» у виконанні солістів столичного Національного будинку органної та камерної музики Н. Пилатюка (скрипка) та І. Харечко (орган); «1000 років української музики: органна версія» київського композитора й органіста Б. Дем'яненка; «Погляди» за участі О. Мацелюх (орган, Львів/Рівне); «Органні фантазії» від І. Криворученко (мецо-сопрано) та В. Струк (орган, Одеса); Концерт закриття фестивалю у виконанні харківського органіста Д. Морозова та Академічного камерного оркестру Рівненської обласної філармонії.

6 та 7 лютого Дніпропетровська філармонія імені Л. Б. Когана стала центром вшанування 200-річчя з дня народження композитора Антона Брукнера, представивши культурний проєкт «Антон Брукнер. Одержимий музикою». Проєкт реалізовано за підтримки Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, Посольства Австрійської Республіки в Україні, Почесного Консульства Австрійської Республіки у Дніпрі. Співорганізаторами виступили Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського та Кафедра ЮНЕСКО з питань збереження традицій в культурі та мистецтві. Програма включала три ключові події, що продемонстрували різні аспекти творчості Антона Брукнера. Проєкт розпочала відкрита репетиція Академічного симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії під керівництвом з. а. України В. Плоскіни. Музиканти виконали Симфонію № 7, а маєстро провів лекцію про особливості твору та його значення у світовій музичній спадщині. Другим етапом заходу був круглий стіл «Антон Брукнер та його музика майбутнього», до якого долучилися музикознавці з Харкова, Києва, США, а також науковці, діячі культури та викладачі з Дніпра, Кривого Рогу, Кам'янського. Завершальним акордом став Симфонічний концерт «Антон Брукнер. Симфонія № 7 мі-мажор».

28 лютого у Львівському академічному будинку органної та камерної музики відбулася світова прем'єра симфонії «Романтична» українського композитора О. Родіна. Твір, створений на замовлення Львівського органного залу, виконав Академічний симфонічний оркестр Луганської обласної філармонії під керівництвом диригента І. Остаповича. Запис концерту здійснювало «Радіо Культура», що відкриє доступ до цієї музики широкій аудиторії слухачів.

Лауреатами премії імені Л. М. Ревуцького, якою щороку відзначають молодих митців, стали: композитор, піаніст, куратор молодіжних проєктів класичної музики О. Чорний (номінація «Композиторська творчість») та піаніст, викладач кафедр камерного ансамблю та спеціального фортепіано Харківського національного університету мистецтв імені Івана Котляревського, а з 2023 року – соліст Національної філармонії України М. Шадько (номінація «Концертно-виконавське мистецтво»).

3 лютого у київському Національному центрі «Український дім» в межах серії заходів «Зорепад релізів» відбулась церемонія вручення премії «Золота Зоря Лірум» від культурного медіа «Лірум». Цьогоріч систему голосування було змінено. Хоча редакція і досі визначає номінантів на премії, читачі отримали можливість проголосувати за фаворитів. Перемогу в номінації «Кліп року» одержала відеоробота «Arafat Dağindan» *Jamala* (режисер Г. Ненов). Найкращим режисером року став І. Дуцик, який працював над візуалізацією пісень «Літаки» *Ziferblat* та «Мій Страх» *Yuvi*. Найкращим альбомом визнано «Справжній бедрум панк» від *The Unsleppig*, а найкращим мініальбомом – «La Princesse Lointaine» від гурту *Renie Cares*. Серед номінантів також: *Dorofeeva* (Найкраща артистка року); «Океан Ельзи» (Найкращий гурт року); «Крихітка» та «Хейтспіч» із піснею «Під весняним дощем» (Найкраща колаборація року); гурт «МУР» з релізом альбому «(Ти) Романтика» (Прорив року); співачка Кажанна (Дебют року); гурт *Nazva* (Вибір слухачів).

Переможцем національного відбору пісенного конкурсу «Євробачення-2025» за результатами голосування журі та глядачів став гурт *Ziferblat* із піснею «Bird of Pray» («Птах молитви»). У складі журі були співачка і переможниця Євробачення-2016 Джамала, музикант, продюсер, фронтмен гурту «Без обмежень» С. Танчинець, а також фронтвумен гурту *Go_A* К. Павленко.

Візуальні мистецтва

У київських музеях й інших мистецьких просторах розпочали роботу виставки: «Післяобрази» – інсталяція М. Деяка, «Свідчення. Молитви. Ірина Вештак-Остроменська, Володимир Вештак» – керамічні скульптури та живопис творчого дуєту (Національний музей «Київська картинна галерея»); «Вдома» – пейзажі В. Казаневського (Національний музей Тараса Шевченка); «Паралелі» – фотопроект Т. Фоменко (Брама Заборовського, Національний заповідник «Софія Київська»); «Повторювані цикли або ходіння по колу» – світлини В. Матухна (Мала галерея Мистецького арсеналу); «Нехай буде так» – абстрактні картини та скульптури О. Яновича (Музей української діаспори); «На березі снів» – роботи резидентів мистецької локації «Комарі Свободи» у 2018–2024 роках, зокрема О. Богомаза, Ю. Віслоуха, А. Гоц, Еліс, Т. Коблюка та ін. («Imagine Point»); «Колекція» – твори О. Гнилицького й О. Тістола («Dymchuk Gallery»); «Під небом на землі» – картини В. Мицлера (ЦСМ «Білий Світ»); «Поверхневість» – скульптури та живопис П. Вербицької (артпростір «Squat 17b»).

15 лютого у столиці відбулося відкриття нового галерейного простору *Draft Gallery*. Галерею заснували мисткиня П. Вербицька та колекціонер Т.

Поліщук задля створення нових форматів репрезентації нематеріальної спадщини та збереження її. Ініціатива працюватиме як відкрита платформа, де проводитимуть не лише виставки, простір матиме освітню програму у формі лекцій та воркшопів, а також книгарню та шоурум з роботами сучасних українських художників. Першим мистецьким проєктом у *Draft Gallery* стала колективна виставка українських сучасних митців «Несказане». Там було експоновано роботи художників та художниць Н. Цоя, П. Кузнецової, О. Заремби, О. Коваль, О. Саєнко, Е. Петерссона та І. Власюк.

6–13 лютого у Музеї мистецтв Прикарпаття в Івано-Франківську тривала виставка «Промо_колекція з 90-х і до тепер», яку склали живопис і графіка художників так званого «станіславського феномену». Окрім творів Ю. Іздрика, О. Заборського, А. Звіжинського, М. Короля, Р. Котерліна, В. Найденової, І. Панчишина, І. Перекліти, Я. Яновського та М. Яремака, була нагода побачити праці О. Заборського, учителя кількох поколінь художників міста, й І. Панчишина – художника, архітектора, співorganizатора міжнародної бієнале «Імпреза». Виставку увінчав благодійний аукціон творів мистецтва, ініційований ГО «Українське відродження. Імена та постаті». Його метою був збір на *DJI Mavic 3 Enterprise* для 109-ї окремої бригади ТрО.

У містах України відкрито експозиції: «Крізь призму метафор» – картини А. Казмірука (Луцький художній музей); «Портал Зерна» – світлини В. Голікова (Центр розвитку креативних індустрій «Або Або» у Луцьку); «Метаморфози» – графічні роботи художника-монументаліста з Лисичанська М. Склярова (Хмельницький обласний художній музей); «Нескорені» – світлини В. Ковальчук, «Квіти незламності» – гільзи та тубуси від боєприпасів, розписані мисткинею з Харкова А. Пономарьовою (Хмельницький обласний краєзнавчий музей); «Проект 24. Мистецтво через усвідомлення» – картини н. х. України В. Козюка (Вінницький обласний художній музей); «Відсвіт» – мозаїка та графіка В. Гук (простір «Halash» у Харкові); «Тишу чути» – графіка та світлові інсталяції І. Водолаз (простір «Сцена5» у Харкові); «Випадковості та монохромні» – живопис Т. Сільваші від київської галереї «Eye Sea Gallery», «Неони» – картини львівської художниці *KARP•YAK* (Музей мистецтв Прикарпаття в Івано-Франківську); «Роз*об особистості» – живопис Н. Тітова, «Вибір» – фотографії О. Фітяка (мистецький простір Підземний перехід «Вагабундо» в Івано-Франківську); «Крізь призму серця і душі» – картини Б. Книжка (Музей писанкового розпису у Коломиї, Івано-Франківщина); «Вогонь води» до семиріччя Буковинської Акварельної Асоціації – акварелі Г. Отчич, І. Юрченка, О. Хорошаєвої-Жмінки, М. Безкоровайної, О. Бобришева, Т. Павлик, Л. Юзефович (Центр культури «Вернісаж» у Чернівцях); «Щоденники Часів» – графіка, живопис та скульптури з уламків російських ракет та інших артефактів війни М. Рєви (культурний центр «Уніон» в Одесі); «Народжені на перемогу» – світлини Б. Бухмана (галерея «ArtOdessa» в Одесі); «Зимові молитви» – фронтова графіка О. Зими (Сумська міська галерея); «Очі війни» – фотографії Д. Скороходова (Миколаївський обласний краєзнавчий музей); «Жіночий всесвіт» – роботи у техніці квілінг та вишиті картини майстрині

Т. Веремієнко, «За рухом світла» – живопис і графіка Г. Кашуби, Я. Голуб'ятникової, О. Оснач, С. Білецької, Ю. Розенцвейг (Миколаївський міський палац культури); «Стриманий лютий» в межах виставкового проєкту «Пори року» – живопис і графіка В. Хізниченка, О. Рассолова, Л. Паранюк, Р. Нагорного, Н. Ракітіної й А. Бондарєвої (Центральна міська бібліотека ім. М. Кропивницького у Миколаєві разом із Культурно-мистецькою асоціацією «Арт-спокуса»).

Музейна справа

21 лютого у Національному художньому музеї України в Києві розпочала роботу виставка «В епіцентрі бурі. Модернізм в Україні, 1900–1930-ті». Після двох років подорожей європейськими столицями, де колекція представляла українське мистецтво у найкращих галереях в Мадриді, Кельні, Брюсселі, Відні та Лондоні, знакові твори презентовано київському глядачеві. В експозиції – понад пів сотні творів живопису та графіки 27 митців зі збірки *NAMU*, серед яких О. Екстер, О. Богомазов, А. Петрицький, В. Пальмов, брати Бойчуки, О. Архипенко, В. Єрмілов та інші. В межах проєкту було організовано кураторські екскурсії та лекції, присвячені ключовим моментам історії українського модернізму та аналізу окремих робіт.

7 лютого у Національному музеї історії України розгорнуто виставку «Нев'янучий квіт Трипілья» до 175-річчя від дня народження дослідника археологічних пам'яток, музеєзнавця й художника Вікентія Хвойки. Проєкт презентує майже пів сотні оригінальних керамічних виробів трипільської археологічної культури з колекції музею, зокрема і з розкопок Вікентія Хвойки. Тут можна побачити біноклеподібні посудини, зерновик кінця V – початку IV тис. до н. е., антропоморфні та зооморфні фігурки, фрагменти моделей трипільських помешкань із піччю тощо. Поруч зі стародавніми артефактами на виставці експонуються роботи українських майстринь Л. Смолякової та Н. Коляденко, створені за мотивами трипільських форм та орнаментики: кераміка, панно, комплекти вбрання, повстяний килимок та інші вироби. Виставка триватиме до 31 травня.

Цього дня Музей української діаспори відкрив історико-мистецьку експозицію «Віктор Цимбал. Архів. Колекція», присвячену українському художнику-емігранту й військовому армії УНР Віктору Цимбалу. Вперше широкому загалу представлено оригінальні документи, листи, світлини й графічні твори митця київського, празького, аргентинського й американського періодів, отримані музеєм в дар наприкінці 2024 року. Цілісний архів Віктора Цимбала став частиною колекції Музею української діаспори, а експозиція буде доступна для перегляду на постійній основі в межах проєкту «Я вернусь до своєї Вітчизни...».

13 лютого МВЦ «Музей історії міста Києва» разом із своєю філією Музеєм шістдесятництва презентували масштабний мистецький проєкт «Всесвіт Любові», що став символічним вшануванням життя та творчості художниці, дизайнерки, шістдесятниці Любові Панченко. Це перша ретроспективна

виставка української мисткині, про яку світ, на жаль, гучно заговорив лише після її трагічної смерті – Л. Панченко загинула внаслідок російської окупації Бучі у 2022 році. Художниця ще за життя передала весь свій творчий спадок Музею шістдесятництва. Понад 500 експонатів нині опрацьовуються, реставруються, досліджуються науковцями та спеціалістами. Ескізи моделей одягу, різноманітне вбрання та аксесуари, картини, колажі, декоративні розписи, фотографії, особисті речі – виставка, що триватиме до 1 червня, розповідає про життя Любові Панченко в контексті суспільно-політичних процесів відповідного періоду та у зв'язках із її близьким оточенням, куди входили В. Чорновіл, М. Плахотнюк, А. Горська, Л. Семикіна та інші.

16 лютого у столичному Музеї Івана Гончара відбулася презентація альбому «Крихкіші за скло». Захід організовано в партнерстві з Музеєм народної архітектури і побуту у Львові імені Климента Шептицького й присвячено пам'яті Остапа Лозинського – львівського художника, іконописця, музейника, колекціонера, куратора, художника мистецьких проєктів. Основу видання склала найбільша в Україні колекція гуцульських та покутських народних ікон на склі О. Лозинського. Також альбом містить ілюстрації авторських витворів митця та його батька, художника і колекціонера Т. Лозинського.

7 лютого у Жовківському замку на Львівщині відкрили постійну експозицію «Слава роду – слава народу: *Militaris, Sacrum, Artis*». Виставка розкриває ключові аспекти історії та мистецтва західноукраїнських земель XVII – початку XIX століття. У залах Фронтального корпусу музею-заповідника демонструється багатовимірний образ Жовкви через призму військової історії, сакрального мистецтва та культурної еволюції. Окрім того, для розміщення нової експозиції «Шлях Творення. Сакральна скульптура Східної Галичини кінця XVII – початку XIX століття», на якій буде представлено найбільшу в Україні колекцію барокової скульптури, у Жовківському замку вже підготовлено приміщення першого поверху Гостьового корпусу площею 600 квадратних метрів. Реставраційні роботи провели коштом Львівської національної галереї мистецтв імені Бориса Возницького та благодійних внесків на суму майже 4 мільйони гривень.

21 лютого у Хмельницькому обласному художньому музеї стартував масштабний виставковий проєкт «Предметно про час і колір. 125 років у натюрмортах колекції ХОХМ». Уперше від початку повномасштабної російсько-української війни музей виставив понад пів сотні живописних творів із колекції, що ретельно формувалася впродовж останніх 40 років. Найстаріше полотно в експозиції датовано 1900 роком і належить пензлю Г. Верейського, уродженця Проскурова. Найновіший твір – «Реквієм» Н. Коробової із Запоріжжя, створений мисткинею під час нещодавно організованої художнім музеєм всеукраїнської резиденції «Ціна свободи».

Від 18 лютого і впродовж місяця у Рівненському обласному краєзнавчому музеї можна було побачити два бронзові п'ятисвічники, виготовлені у 1575 році майстром Лукасом Фріделянтом на замовлення князя Костянтина-Василя Острозького. Ці унікальні пам'ятки ливарного мистецтва XVI століття

вражають своєю монументальністю, витонченими деталями та рівнем майстерності. Виставка має назву «П'ятисвічники князів Острозьких майстра Лукаса Фріделянта року 1575. До 450-річчя створення» та є спільним проектом Рівненського обласного краєзнавчого музею, а також історико-культурних заповідників Острога та Дубна. Вона відкриває цикл заходів, присвячених князям Острозьким. Головною подією стане святкування 500-річчя від дня народження Костянтина-Василя Острозького у 2026 році.

У Музеї мистецтв Прикарпаття в Івано-Франківську виставлено перші п'ять робіт Опанаса Заливахи. Згодом їх змінюватимуть іншими, які наразі перебувають на реставрації. Картини художника експонуватимуть в музеї протягом року, а в листопаді до 100-річчя з дня народження митця буде організовано виставку доробку Опанаса Заливахи за весь період його творчості.

Збереження культурної спадщини

Маріупольський краєзнавчий музей продовжує роботу в екзилі аби відтворити цінне фондове зібрання бодай у цифровому форматі. Більшість експонатів музею знищено внаслідок російського вторгнення, а вцілілу частину окупанти незаконно вивезли. Наразі команда інституції за підтримки Громадської спілки «Товариство Рафаеля Лемкіна» розпочала створення електронного каталогу для збереження пам'яток української культури та мистецтва, а також розслідувань злочинів рф. Ресурс включатиме дані про художню, етнографічну, археологічну, документальну та інші колекції музею, забезпечуючи доступність для широкого кола користувачів.

У Львові біля входу до Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького встановили відновлену тисячолітню кам'яну статую – половецьку бабу з кургану Сторожова могила, що у селищі Велика Новосілка на Донеччині. Ця давня скульптура, яка мала ритуальне значення, була пошкоджена внаслідок ворожих обстрілів. Завдяки зусиллям волонтерів та воїнів ЗСУ вдалося врятувати понад 200 уламків пам'ятки. Реконструкцію здійснили скульптори С. Якунін, О. Фурдіяк та О. Капустяк. До роботи долучився також реставратор Т. Олещук.

Булава XV століття, яку знайшли під час археологічної експедиції «Фортеця Тягинь», відтепер має репліку. Задум реалізував херсонський коваль, реконструктор козацької доби М. Запорожець за підтримки благодійників. Оригінал експоната зберігається у Київському обласному археологічному музеї, а точну копію булав будуть використовувати як інтерактивну складову мистецьких проєктів про історію Півдня України.

Кіномистецтво

II Національний фестиваль документального кіно «Cinema for Victory», що тривав у Києві з 25 лютого до 2 березня і представив документальні фільми, зняті під час російсько-української війни, оголосив переможців. Цього року до шорт-листа номінантів увійшло 11 повнометражних і 4 короткометражні роботи. Національне журі очолив кінорежисер А. Дончик. Також разом із ним фільми

оцінювали акторка І. Мельник, журналіст і сценарист А. Галімов й актор театру А. Федінчик. Головний приз *Cinema for Victory 2025* виборов документальний серіал про зооволонтерів «Номо amans» («Людина любляча») режисера О. Лідаговського. Найкращим повнометражним фільмом став «Спомин» Д. Левчук. Перемогу серед короткометражних стрічок здобув «Спомин про майбутнє» С. Горова. За найкращу режисерську роботу нагороджено стрічку «Воїни науки» К. Біна. За найкращу операторську роботу – фільм «Підйомна сила» режисера О. Стратієнка (оператори: О. Стратієнко, Д. Чернявський, А. Статєва, В. Думенко). Спеціальну відзнаку від головного партнера *Sense Bank* отримав актор і військовослужбець О. Печериця, який став героєм стрічки «Позивний “Артист”» (режисер М. Тузов). Спецвідзнаку «Енергія перемоги» від офіційного партнера «УкрНафта» присуджено кінокартині «Операція “Курськ”» (режисер Д. Куєвда). Фестиваль проводиться за підтримки Президента України, ініційований Державним агентством України з питань кіно та заснований ГО «УКРКІНОФЕСТ», Міжнародним кінофестивалем «Молодість» й Одеською кіностудією. Цьогоріч в межах *Cinema for Victory* було проведено панельну дискусію щодо ролі документального кіно у культурному діалозі між Україною та світом. До обговорення долучився, зокрема, міністр культури та стратегічних комунікацій України М. Точицький.

Цього місяця у широкий прокат вийшли художній фільм Т. Костанчука «Безвихідь» та документальна стрічка О. Сенцова «Реал». Презентація «Реалу» за участі режисера та творчої команди відбулася 18 лютого у київському Будинку кіно, а благодійний показ на підтримку родин загиблих військових було організовано 19 лютого в обраних кінотеатрах мережі *Multiplex*.

20 лютого в Україні стартував обмежений прокат фільмів-переможців Київського міжнародного фестивалю короткометражних фільмів (2024). До збірки «Переможці *KISFF*» увійшли кіноесеї «Там, де закінчується Росія» О. Радинського про російський імперіалізм, анімація «Я померла в Ірпені» А. Фалілеєвої про виживання в оточеному місті, а також міжнародні переможці *KISFF* – «Дикуни Великого Торонто», «Мрії, мов паперові кораблики» та «Титанік, версія для іранських сімей».

8 та 9 лютого Кінолекторій Довженко-Центру за підтримки *Goethe-Institut* Україна влаштував кінопокази українських комедій. У програмі – класика та рідкісні стрічки, що охоплюють різні епохи й жанри, зокрема: «Шкурник» (1929) М. Шпиковського, «Пропала грамота» (1972) Б. Івченка, «Фучжоу» (1993) М. Ілленка.

Література

26 лютого Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти оголосило про присудження премії імені Шолом-Алейхема Л. Лейдерману за збірку оповідань «Кохана вийде». Двох номінантів відзначено почесними дипломами: О. Володарського за п'єсу «Хай вам таки щастить!» і Т. Непипенко (за переклад з їдишу та російської) за науково-популярне видання «Екзекуція. Збірник уманських без межників». Загалом Держмистецтв отримало

14 заявок від українських письменників на здобуття премії імені Шолом-Алейхема 2025 року. Нагороду присуджують за найкращі літературно-мистецькі твори, які популяризують духовно-культурні надбання українського та єврейського народів і сприяють поширенню позитивного іміджу України у світі.

27 лютого у Києві в Національному музеї літератури України вшосте вручили Міжнародну літературну премію короткої прози імені Василя Портяка, яку засновано Національною спілкою письменників України та Фастівською міською радою. Минулого року на розгляд журі надійшло 67 творів від авторів зі всієї України. Дипломи Національної спілки письменників України отримали 15 лауреатів, а переможницею визнано черкаську письменницю М. Карась за новелу «Спека».

5 лютого у форматі відеоконференції відбулася церемонія нагородження переможців Всеукраїнського конкурсу короткої прози *Open World – 2024*, що традиційно проводиться в Сумах. Тематика творів – «Фольклорний код України». У заході взяли участь засновники конкурсу – С. П'ятченко, Е. Хоффман, Н. Бурмака, члени журі – Т. Горіха Зерня, І. Козлова, а також переможці *Open World – 2024*: Г. Євтушик (1 місце, оповідання «Їхали козаки»), Р. Жаркова (2 місце, оповідання «Місько»), О. Вівчарик (3 місце, оповідання «Польовик») та К. Іваннікова (відзнака в номінації «За найкращий твір, пов'язаний із Сумщиною», оповідання «І плаче, плаче Ярославна»).

Лауреатами Всеукраїнської літературної премії імені Зореслава (Степана Сабола) за 2024 рік стали: Н. Дурунда за роман «Під клеймом OST»; Р. Офіцинський за монографію «Закарпаття віддавна: історичні есе»; В. Пилипчинець за книгу публіцистики «Обійняти словом Верховину»; Ю. Фатула за книгу «Я ще гадав газдувати, але мушу воювати. Бойовий шлях 66-го Унгварського піхотного полку Австро-Угорської армії. 1914–1918». Нагороди переможцям вручили 18 лютого у Народному музеї літератури Закарпаття в Ужгороді. Літературну премію засновано у 2009 році з нагоди 100-ліття українського поета, головного капелана Карпатської Січі Зореслава (Степана Сабола) Закарпатською організацією Національної спілки письменників України та письменником і науковцем С. Аржевітіним, який виступив і як меценат відзнаки.

Громада міста Городище на Черкащині спільно з Національною спілкою письменників України визначила переможця Всеукраїнського літературного конкурсу гумору та сатири імені Петра Гулака-Артемовського. Нагороду отримав письменник С. Батура за гротескно-сатиричний твір «Старий Марко».

Всеукраїнський рейтинг «Книжка року – 2024» оголосив переможців конкурсу. Гасло рейтингу – «Книжки, що стали подією». Торік за всіма категоріями (сім тематичних номінацій, кожна з яких має від 2 до 4 підномінацій) оцінювалося понад 900 видань, що на третину більше, ніж попереднього року. Лідерами стали книжки двадцяти видавництв. Серед них: «Свідчення» В. Амеліної (Видавництво Старого Лева), «Як українці зруйнували імперію зла» О. Зінченка («Віват»), «Український Мультифронт. Нова схема історії України» («Фабула»), «Новітня історія України (1953–2023)» С. Кульчицького

(«Арій»), «Сила опору. Українці в радянських таборах» («Локальна історія»), «Алла Горська» («Родовід»), «Бузиновий цар» Л. Костенко (А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА) й інші. Одну з головних відзнак рейтингу «Видавничий імідж року» вдруге отримало видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА». Експертне опитування існує вже 26 років. Організатори конкурсу – Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Українське незалежне видавництво «Смолоскип» та інші культурні інституції.

В межах Національного тижня читання поезії стартував культурний проєкт *#нечитані_вірші*, який дав голос маловідомих поетам Розстріляного відродження. Це ініціатива Благодійного фонду «МХП-Громаді», яка втілюється спільно з виданням «Українська правда». Проєкт охоплює аудіопоезії М. Йогансена, Н. Забіли, Л. Могилянської, О. Влизька, В. Бобинського, М. Бажана, А. Гірайбая, Л. Чернова, М. Драй-Хмари та Ю. Шполи у виконанні письменника й музиканта С. Жадана, актора театру й кіно А. Ісаєнка, актора та режисера А. Сеїтаблаєва, акторки В. Біблів, акторки та продюсерки Д. Трегубової, співзасновника премії YUNA П. Шилька й інших культурних діячів. Дослідити творчість митців 1930-х допомогли такі літературознавці, науковці й видавці як Є. Стасіневич, Р. Семків, М. Назаренко, Б. Романцова, М. Аметов.

Бібліотечна справа. Читання

4 лютого в Національній бібліотеці України для дітей у Києві відкрито оновлене укриття – безпечний та розвивальний простір для маленьких читачів. Проєкт реалізовано за підтримки Азербайджанської Республіки. В оновленому приміщенні облаштовано сцену для подій, екран для перегляду відео, зону для проведення майстер-класів, а також розміщено книжки для читання під час повітряних тривог. Стіни простору прикрасили ілюстраціями Д. Мірошник, що зображають сюжети українських та азербайджанських казок. На відкритті були присутні представники влади, дипломати з понад 20 країн та діячі культури. Для дітей організовано різноманітні заходи та активності.

16 лютого у Херсоні запрацювала оновлена після ремонту бібліотека-філія № 17 «EVENT-бібліотека» Херсонської централізованої бібліотечної системи. Тут створено сучасний простір для навчання, творчості та спілкування, а з нагоди відкриття представлено фотовиставку «СпільноДія» про роботу громадських, благодійних і волонтерських організацій громади.

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор
відділу наукового аналізу та
узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60х84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам.22. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12